

PLETLIWY (14) ai

pletliwy (14), [plotliwy].

e jasne.

sg m N pletliwy (3). ◇ [I pletliwym.] ◇ f [N pletliwã.] ◇ I pletliwą (1). ◇ pl N m pers pletliwi (1).
subst pletliw(e) (5). ◇ G pletliwych (1). ◇ D pletliw(e)m (1). ◇ A subst pletliw(e) (1). ◇ L pletliwych
(1).

Sł stp brak, Cn: plotliwy, Linde XVI – XVIII w.

1. *Gadatliwy; mówiący od rzeczy; fabulosus, nugatorius, nugiger Cn (7) : nie jest żadne zwirzę/
tak vporne waśniwe Iako fłyżę białe głowy/ a gdy ktemu pletliwe Wszytko chce mieć/ wszytko
wiedzieć/ czo sie na świecie toczy RejJóz C4v; Inaniloquus, Dárwo [!] mowny/ pletliwy który nic k
rzeczy nie mówi. Mącz 167b; Bo to sobie máią pletliwi ludzie zá przyśługę/ iż czo na kogo choctay
nieprawdã wymyflã á powiedzã. RejZwierc [782]; SkarJedn 100; PaprUp C3v; [plotliwy/ Garrulus,
futilis. Volck Qqq4v].*

*W połączeniu szeregowym (1): taki [człowiek] bywa pletliwy, gamratny/ zdradny, waleczny,
zawifny/ fkapý/ pletliwyleda czo, y trochę boiazny. GlabGad O.*

*W przeciwstawieniach: »pletliwy ... [miernego języka], stateczny« (1): tego fye dowiełz nie od tych
pletliwych/ y nieprawdziwych ludzi/ ále od ftátheicznych á zacnych Pánów. OrzList d2; [ErazmJęzyk
F7v (Linde)].*

Wyrażenie: »pletliwy leda co« (1): GlabGad O cf W połączeniu szeregowym.

*Szeregi: [»pletliwy a kłamliwy«: Abowiem/ koždy/ fnađz woli/ z człowiekiem chočia złym/
ále miernego ięzyká/ mieć towarzysftwo: niź teź/ z człowiekiem thym/ pletliwym á kłamliwym
ErazmJęzyk F7v (Linde).]*

*»pletliwy i nieprawdziwy, [nieprawdziwy albo pletliwy]« (1): OrzList d2; [A ták tą wádã/ kto iã
w sobie ma/ że w koždy mowie wielkość fłow niepotrzebnych dźiãła: vczeni ludzie zãwífie gãnili.
Aristophanes/ tãkiego człowieká mowã [!]/ gdyź tãkowy nieprawdziwe rzeczy/ álbo pletliwe mowić
muśi/ [...] zwał/ zgromãdzenie/ álbo kupã fłow nieznośną/ á przykrã ErazmJęzyk D5v (Linde)].*

[Przen: Szumiący:

*Wyrażenie: »pletliwa trzcina«: Z nich [brzóz] wodã tãmże źimna fpadãłã/ Ktorã pletliwa trzcina
zbijãłã. KmitaŁów A4.]*

2. *Zmyślony, nieprawdziwy, oparty na plotkach (6) : Krotko to mówię/ iż to wizytko/ co mowi y
piŕze X. K. [...] ielŕ rzeczą pletliwą y piŕmu ś. odpornã. CzechEp 190.*

*W przeciwstawieniu: »pletliwy ... prawdziwy« (1): wiele infzych rzeczy piŕãli Zydowie o tym Krolu/
kthore nie godne fã piŕania/ gdyź więcey fã pletliwe niź prawdziwe. BielKron 462v.*

*W porównaniu (1): Bo fię nigdy pletliwe baśni ludzkie/ iãko plewy z pŕzenicã z fłowem Bozym
weŕpołek nie zgodzã áni oftoią. CzechEp 322.*

*Wyrażenia: »pletliwe baśni, fozki, plotki« [szyk 3:1] (2:1:1): RejKup aa6; SkarŻyw 13; Ktemu y to
nie krzczy zãdawã komu niewŕtydliwã twarz: á fãmemu fię niewŕtydźiã piŕãć tãkie plotki pletliwe:
tãk o ŕlubãch fãdowych y fãziennych/ iãko y o infzych CzechEp 406, 322.*

[»pletliwe słowa«: Zbawiciel wątpliwych Słow używać nie myślił/ ani chciał pletliwych Którymi by fwe wierne w błąd mógł zaprowadzić *ŁaszcZPogrom* 13.]

Szeregi: »pletliwy, płonny« (1): Pletliwe básni y rozmowy płonne/ y wżu fię iey [*św. Eufrozyny*] dotknąć nie mogły. *SkarŻyw* 13.

[»wątpliwy, pletliwy«: *ŁaszcZPogrom* 13 cf »pletliwe słowa«.]

3. *Splątany, zagmatwany; przen* (1) :

Wyrażenie: »świat pletliwy« (1): młodzyeniec teŃkliwy/ Widząc że fię ták mieŃza mámy fwiát pletliwy. Vdał fię ná wćhod Ńłóńcá gdzye go nioŃły oczy *RejWiz* 64.

Synonimy: 1. *wielomowny, wielosłowny*; 2. *błędny, fałszny, fałszywy, kłamliwy, nieprawdziwy, omylny*.

ES